

LA TRIBUNA

Andorra, sense projecte

El país necessita sumar sense exclusions

JAUME

BARTUMEU
CASSANY

Excap de Govern

Avui per defensar l'interès general del país convé un programa comú al conjunt de les forces polítiques que es reuneixen a l'entorn de la Constitució.

Així ho han estès a Itàlia i també a Portugal per referir-nos a països del nostre entorn.

Tanmateix, a Andorra, a hores d'ara això no sembla encara possible. L'actitud excoent que mantenen uns i altres impedeix un projecte de país.

Però és ara, quan sembla que estem superant la crisi sanitària, quan és més necessari que mai articular un projecte de país que ens permeti superar la crisi econòmica que arrosseguem des de fa més d'una dècada i que la pandèmia ha agreujat terriblement.

Per aconseguir-ho és necessari afrontar les reformes estructurals que necessita la nostra economia i la nostra societat i que no hem estat capaços de fer des de fa més de vint anys.

El projecte de país ha de permetre consolidar Andorra com un dels referents del turisme cultural. Tenim les condicions òptimes per fer-ho i hem de trobar el nostre camí, mirant de prop, sense copiar mimèticament, models d'èxit propers com l'Aude, especialment Carcassona, o Girona.

El sector dels serveis, tot el terciari, comercial o no, també està cridat a ser una de les bases de la creixent especialització i millora del sector turístic i gastronòmic, i de la distribució i la logística corresponent.

És urgent que es pugui construir un diagnòstic comú dels perills que amenacen la supervivència d'Andorra. Hem d'escoltar el gran pensador italià Antonio Gramsci i ens hem de basar en el pessimisme de la intel·ligència combinant-lo amb

l'optimisme de la voluntat.

No podem deixar perdre l'ocasió, ens estem jugant el futur dels nostres fills i dels nostres nets. Els propers mesos es poden assentar –o ensorrar– les bases del que serà l'Andorra de la segona meitat del segle XXI.

Per això és tan important elaborar un pla de consolidació fiscal a mitjà termini, per anar descarregant l'enorme deute públic que s'ha anat acumulant durant els darrers deu anys i la crisi sanitària només ha agreujat.

Està bé que s'intenti compatibilitzar lluita contra la pandèmia i activitat. Però no es pot oblidar que l'economia necessita l'avui i, també, el demà. I, tocant el futur i en l'àmbit turístic, la reputació és, amb tota seguretat, l'actiu més valuós de què disposem. Llastimosament, l'estem dilapidant.

També és fonamental recuperar la seguretat jurídica, molt afeblida ens els darrers deu anys, si volem millorar tant el funcionament de l'economia de mercat que estableix l'article 28 de la Constitució com afavorir l'arribada d'inversió estrangera que aportí valor afegit a l'economia productiva.

Hem de donar una sortida a la desocupació juvenil, ja que una joventut sense futur és un país

sense futur.

Un creixement econòmic positiu suposa al mateix temps un esforç per afavorir el consum de les famílies i unes profundes reformes estructurals.

L'augment del consum implica uns augments de salaris i dels ingressos familiars i el desenvolupament dels llocs de treball gràcies al creixement i a l'extensió del treball a mig temps.

I, és clar, rellançar l'activitat econòmica també suposa reforçar la inversió, pública i privada. I també controlar el destí que es dona a la inversió pública. Tenint, però, ben present que el control de la despesa pública no es pot fer, de manera sistemàtica en detriment del futur.

Seria necessari finançar una bona part de les inversions públiques a llarg termini i amb un gran emprèstit. Aquesta emissió de deute públic, que s'haurà de pensar i dur a terme amb una orientació ben distinta de les emissions que ha promogut el Govern Espot, augmentarà, òbviament, l'endeutament però permetrà generar activitat i així augmentar el consum i, també, els ingressos tributaris derivats de la reactivació.

Però també s'hauran de posar en marxa reformes estructurals que garanteixin a llarg termini

un creixement més natural i més actiu.

Tanmateix, estem lluny d'aquesta orientació quan el Govern només està fent operacions creditícies i emissions de deute públic per refinançar l'endeutament preexistent.

En definitiva, existeixen una sèrie d'elements per lluitar contra la desigualtat, apuntalar el nostre sistema de salut i de pensions i resoldre, d'una vegada per totes, el problema de les competències comunals i les transferències mitjançant el pacte i la negociació com ho vam saber fer el 1991 i 1992.

Penso que no es podrà evitar la discussió sobre aquestes qüestions.

Ha arribat el moment de plantejar-les clarament. Són qüestions a les quals cadascú haurà de respondre. Després caldrà buscar la coherència de les respostes, les unes en relació amb les altres.

Ja comença a ser hora que cadascú deixi ben clares les seves propostes i les seves intencions.

Tenim capacitats suficients per fer un gran projecte de país i, per fer-lo, només es necessita la voluntat de fer-ho, sumant, sense exclusions de cap mena, sense les mal anomenades línies vermelles.